

МАГІСТР

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035.01 Філологія (Українська мова і література)
За освітньою програмою Українська мова і література
(Кваліфікація – Магістр. Філолог
Термін навчання – 1,5 року на основі освітнього ступеня "бакалавр")

ЗП 01 МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Опис (анотація): Методика наукових досліджень – дисципліна, в якій розглядається процес підготовки дипломної роботи магістра роботи від вибору теми до її публічного захисту. Крім того, наголошується на спільних та відмінних особливостях у підготовці та написанні дипломної роботи спеціаліста та магістерського дослідження. Акцентується увага на важливості самостійних пошуків та прийнятті рішень.

Тип: дисципліна загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс, 1 семестр.

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS, 90 год., з них денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 14 год. практичних; заочна форма навчання – 12 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 4 год. практичних;

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри української мови Маркітантов Ю.О.; кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Ладиняк Н. Б.

Мета курсу: теоретично і практично підготувати студентів до здійснення наукових пошуків, креативного підходу до застосування одержаних знань, чіткого розуміння логіки викладу наукових здобутків.

Завдання дисципліни:

- 1) дати студентам ґрунтовні й систематичні знання з методики наукового пошуку;
- 2) сформуванню умінь й навички складання робочого плану, написання та оформлення магістерського дослідження;
- 3) навчити чітко й правильно робити бібліографічний опис вивчених джерел, оформляти список використаних джерел згідно з найновішими вимогами ВАК України.

Результати навчання:

Проведення **практичних занять** має на меті формування в студентів основних професійних **умінь**, що визначаються специфікою ведення та оформлення наукових досліджень: опрацьовувати наукову літературу; визначати тему, актуальність, новизну та мету дослідження; складати план роботи; добирати відповідні терміни з фаху для оформлення роботи; дотримуватися мовних норм, характерних для наукового стилю сучасної української літературної мови; працювати з довідковою літературою; підготувати публічний виступ на процедуру захисту магістерської роботи.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші),

виконання вправ, редагування текстів, конспектування, виготовлення зразків бібліографічного опису тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт.

Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
40 балів	20 балів	40 балів	100 балів

Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
20 балів	40 балів	40 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Артемчук Г. І. Методика організації науково-дослідної роботи: Навч. посібник для студентів та викладачів вищ. навч. Закладів / Г. І. Артемчук, В. М. Курило, М. П. Кочерган. – К.: Форум, 2000. – 276 с.
2. Білоусова Т. П. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. П. Білоусова, Ю. О. Маркітантов. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 120 с.
3. Білоусова Т. П. Як підготувати наукову роботу: Методичні рекомендації / Т. П. Білоусова, Ю. О. Маркітантов. – Кам'янець-Подільський: ПП Заріцький, 2007. – 76 с.
4. Довідник здобувача наукового ступеня: Збірник нормативних документів та інформативних матеріалів / Упоряд. Ю. І. Цеков. – К.: Наук. думка, 2000. – 198 с.
5. Маркітантов В. Ю. Підготовка та захист магістерської роботи. Навчально-методичний посібник / В. Ю. Маркітантов, А. В. Найчук. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільська міська друкарня, 2008. – 60 с.
6. Методичні рекомендації з написання та оформлення дипломних робіт студентами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / [упорядники: А. С. Попович, Н. М. Розумяк; за ред. А. С. Попович]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. – 66 с.
7. Основи науково-дослідної роботи: Навчальний посібник для студентів, аспірантів і докторантів філософського факультету / Упоряд.

А. Є. Конверський, В. І. Лубський, Т. Г. Горбаченко, В. А. Бугров, І. В. Кондратьєва; За ред. д-ра філос. наук, проф. А. Є. Конверського. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2004. – 186 с.

8. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2007. – №6. – С. 9-16.

9. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять у авторефераті // Бюлетень ВАК України. – 2008. – №3. – С. 9-13.

10. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник / В. М. Шейко Н. М. Кушнарєнко. – 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 307 с.

Мова викладання: українська.

ПП01 ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

Опис (анотація): Курс "Загальне мовознавство" викладається для студентів філологічних спеціальностей вишів як підсумковий у циклі лінгвістичних дисциплін. Він узагальнює мовні факти та явища, з якими студенти ознайомилися, вивчаючи нормативні й спеціальні курси, і сприяє їх теоретичному осмисленню для вироблення правильного розуміння мови як своєрідного й неповторного явища, що характеризує людину й людське суспільство.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 рік (2 семестр) (денна форма); 1 рік (1 семестр)

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 150 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 20 год. практичних занять; заочна форма навчання - 150 год. аудиторних: 14 год. лекційних, 6 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Марчук Л.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Беркешук І.С.

Мета курсу: поглиблення й узагальнення знань філологів з теорії, методології та історії мовознавства; підвищення професійного рівня лінгвістичної підготовки магістрантів; формування навичок комплексного лінгвістичного аналізу.

Основні завдання дисципліни:

- теоретичні: розширити знання філологів з актуальних питань психолінгвістики, соціолінгвістики, інтерлінгвістики, теоретичного і прикладного мовознавства, а також вивчити теоретичні положення, які не були висвітлені в попередніх курсах; ознайомити з найважливішими історичними періодами, школами, напрямками лінгвістичної науки, філософськими основами, актуальними ідеями й здобутками сучасного світового мовознавства; формувати сучасні погляди на проблеми лінгвістики, спираючись на історію розвитку вітчизняного та європейського мовознавства; поглибити знання про методи наукового дослідження мови;

- практичні: розвивати уміння й навички аналізувати та застосовувати основні положення лінгвістичних теорій та методи дослідження мови у практичній діяльності.

Результати навчання:

студенти повинні **знати**: основні теоретичні положення лінгвістичної науки; дефініції основних термінів (знак, структура знака, мислення, свідомість, мова / мовлення, структура / система мови, мовні рівні, синхронія / діахронія тощо); історичні віхи розвитку різних напрямів науки про мову та їхніх представників; провідні ідеї, найважливіші аспекти і проблеми сучасного мовознавства; методи лінгвістичного аналізу;

повинні **вміти**: наводити визначення основних мовознавчих понять; володіти навичками наукового лінгвістичного аналізу; використовувати на практиці (під час написання наукових робіт) методи та прийоми дослідження й опису мови; характеризувати основні етапи і періоди історії мовознавства; аналізувати основні наукові досягнення сучасної лінгвістики, застосовувати їх під час дослідження мовних питань; систематизовувати основні лінгвістичні знання.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, тестування, написання рефератів, створення презентацій.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання рефератів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Іспит
20 балів	10 балів	30 балів	4 0 б алів

Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Іспит
10 балів	20 балів	30 балів	4 0 б алів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень : підручник / Ф. С. Бацевич.. – К. : Академія, 2008. – 240 с.
2. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови : навч. посібник / С. П. Бевзенко. – К. : Вища шк., 1991. – 232 с.
3. Ковалик І. І. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки : навч. посібник / І. І. Ковалик, С. П. Самійленко. – К. : Вища школа, 1985. – 216 с.
4. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник / М. П. Кочерган. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2003. – 464 с.
5. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник / М. П. Кочерган. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2006. – 464 с.
6. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник / М. П. Кочерган. – 3-є вид. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2010. – 464 с. 9
7. Семчинський С. В. Загальне мовознавство : підручник / С. В. Семчинський. – К. : Вища шк., 1988. – 328 с.
8. Семчинський С. В. Загальне мовознавство : підручник / С. В. Семчинський. – К. : “ОКО”, 1996. – 413 с.
9. Удовиченко Г. М. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичних учень : навч. посібник / Г. М. Удовиченко. – К. : Вища школа, 1980. – 216 с.

Мова викладання: українська.

ПП 02 ОСНОВИ ТЕРМІНОЗНАВСТВА

Опис (анотація): Основи термінознавства – це опанування основними теоретичними засадами термінотворення та організації терміносистеми – складової частини літературної мови, дослідження історії формування українських термінів від витоків літературної мови до сьогодні.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 2 курс (3 семестр) навчальної підготовки магістр з галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035.01 Філологія (Українська мова і література) за освітньою програмою Українська мова і література (денна форма); 03 Гуманітарні науки спеціальності 035.01 Філологія (Українська мова і література) за освітньою програмою Українська мова і література (заочна форма) 1,2 рік (2, 3 семестр)

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 24 год. практичних занять; заочна форма навчання - 14 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 4 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор філологічних наук, професор кафедри української мови Марчук Л.М.; кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови Монастирська Р.І.

Мета курсу: є турбота про те, щоб процес утворення та вживання термінологічних найменувань зробити керованим, сприяти раціоналізації

професійного спілкування, взаєморозумінню фахівців.

Нині постала необхідність у формуванні національної термінології, у складанні термінологічних словників, які б відповідали світовим стандартам, з метою вивести національну термінографію на світовий рівень, що залежить також і від правильного відтворення українською мовою запозичених термінів, їх нормованого використання.

Основні завдання дисципліни:

допомогти студентам оволодіти методологічними та методичними аспектами технології термінотворення на україномовній основі.

Результати навчання: знати: яке місце займає термінологія в структурі сучасної української літературної мови; загальні особливості лексики мови науки; визначення лінгвістичної природи терміна як особливого типу мовного знака; визначення функцій терміна; встановлення основних характеристик зовнішньої та внутрішньої структури термінів, загальних тенденцій розвитку термінологічної лексики.

вміти: визначати поняття норми щодо термінології; уніфікувати конкретні терміносистеми; створювати словотвірні моделі сучасних термінів.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, аналіз термінологічних словників.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, створення статей для термінологічних словників.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Іспит
20 балів	10 балів	30 балів	4 0 б алів

Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Іспит
10 балів	20 балів	30 балів	4 0 б алів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф.С.Бацевич. – Доступ до стор. в Інтернеті: <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/slovnuk>.
2. Булик-Верхола С.З. Основи термінознавства / С.З. Булик-Верхола, Г.В. Наконечна, Ю.В. Теглівець. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2016. – 192 с.
3. Ганич Д.І. Словник лінгвістичних термінів / Д.І. Ганич, І.С. Олійник. – К.: Вища школа, 1985.
4. Д'яков А.С. Основи термінотворення / А.С.Д'яков, Т.Р.Кияк, З.Б.Куделько. – К.: Академія, 2000. – 216с.
5. Єрмоленко С.Я. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С.Я. Єрмоленко, С.П. Бибик, О.Г. Тодор – К.: Либідь, 2001.
6. Марчук Л.М. Основи термінознавства / Л.М. Марчук, О.А. Копусь, А.С. Попович. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2011. – 224с.
7. Огієнко І. Історія української граматичної термінології / І. Огієнко // Зап. Укр. наук. т-ва в Києві. – 1908. – Кн.1.
8. Панько Т.І. Українське термінознавство / Т.І.Панько, І.М.Кочан, Г.П.Мацюк. – Львів, 1994. – 215с.
9. Українська мова : енциклопедія / редкол. : В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. – К. : Українська енциклопедія імені М.П.Бажана, 2004. – 821с.

Мова викладання: українська.

ПП 03 ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Опис (анотація): “Лінгвістичний аналіз художнього тексту” – дисципліна, яка теоретично і практично готує студентів до професійної діяльності викладача вищої школи, дослідника в галузі філології. Предметом дисципліни є методи і прийоми лінгвістичного аналізу тексту.

Тип: нормативна дисципліна циклу професійної підготовки.

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 44 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 28 год. практичних занять; заочна форма навчання – 14 год. аудиторних: 4 год. лекційних, 10 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Ладиняк Н.Б.

Мета курсу: формувати у студентів уміння проникати в суть художніх текстів, враховуючи мовні та позамовні фактори їх структури, а також можливості емоційно-естетичного впливу на читачів.

Основні завдання дисципліни:

- 1) ознайомити студентів зі специфікою лінгвістичного аналізу тексту на відміну від літературознавчого аналізу;
- 2) з'ясувати поняття про прийоми і методи лінгвістичного аналізу тексту;

3) виявити на основі комплексного лінгвістичного аналізу систему естетичних співфункцій усіх мовних одиниць і їх категорій, що беруть участь у створенні системи образів у певному тексті;

4) виробити практичні навички лінгвістичного аналізу мовних елементів усіх рівнів і тексту загалом.

Результати навчання: студенти **мають знати** мовні особливості текстів усіх стилів сучасної української літературної мови, специфіку лінгвістичного аналізу на відміну від літературознавчого, принципи та прийоми лінгвістичного аналізу художнього твору.

Студенти **мають уміти** аналізувати мовні елементи усіх рівнів, виконувати системний, комплексний лінгвістичний аналіз мовностилістичної структури текстів різних жанрів і стилів.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, конспектування, встановлення стилістичних функцій мовних одиниць у текстах різних стилів, комплексний лінгвістичний аналіз художніх і нехудожніх текстів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (100 балів)				Сума
Змістовий модуль 1 (14 балів)	Змістовий модуль 2 (36 балів)	СРС (18 балів)	М КР (3 2 бали)	100

Заочна форма навчання

Поточний і модульний контроль (100 балів)				Сума
Змістовий модуль 1 (14 балів)	Змістовий модуль 2 (36 балів)	СРС (18 балів)	М КР (3 2 бали)	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. / Т. А. Єщенко. – К. Академія, 2009. – 264 с.

2. Коваленко Н. Д. Лінгвістичний аналіз художнього тексту : навч. посіб. / Коваленко Н. Д., Попович А. С. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О.А., 2007. – 164 с.

3. Ковалик І. І. Методика лінгвістичного аналізу тексту : навч. посіб. / Ковалик І. І., Мацько Л. І., Плющ М. Я. – К.: Вища школа, 1984. – 120 с.

4. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. / Кочан І.М. – К. : Знання, 2008. – 423 с.

5. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту : навч. посіб. / Крупа Марія. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. – 416 с.

Мова викладання: українська.

ПП05 ЕТНОЛІНГВІСТИКА

Опис (анотація): Етнолінгвістика є тією галуззю мовознавства, яка предметом своїх досліджень має мову в її зв'язках із культурою, взаємодію мовних, етнокультурних і етнопсихологічних факторів у функціонуванні та еволюції мови. У більш широкому розумінні етнолінгвістика розглядається як комплексна дисципліна, що вивчає за допомогою лінгвістичних методів “план змісту” культури, народної психології та міфології незалежно від способів їх формального вираження (слово, предмет, обряд тощо). У межах цієї дисципліни система мови вивчається як суспільний витвір у зв'язку з культурою нації.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр); для заочної форми навчання (1, 2 семестри).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 46 год. аудиторних: 26 год. лекційних, 20 год. практичних занять; заочна форма навчання – 16 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 6 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, професор кафедри української мови Коваленко Н.Д., асистент кафедри української мови Поплавська Л.М.

Мета курсу: визначення кола методологічних засад інтерпретації етномовних явищ в аспекті антропологічної та комунікативної лінгвістики, теорії етносвідомості та формування уявлень про самотність репрезентації етнічної картини світу й механізми, які забезпечують розуміння культурних цінностей та ідеалів етносу; формування етнолінгводидактичної культури майбутніх учителів-словесників.

Основні завдання дисципліни:

поглибити знання студентів про етнолінгвістичні основи; розширити уявлення студентів про національну специфіку мовної картини світу, функції мови, взаємозв'язок мови і культури, народну культуру як об'єкт етнолінгвістики, про розвиток етнолінгвістики в Україні і за кордоном; охарактеризувати етнолінгвістичні аспекти у вивченні елементів лексики, фразеології, словотвору, граматики в обрядових текстах, творах усної народної творчості, художньої літератури.

Результати навчання: студенти мають знати теоретичну базу й методологію етнолінгвістики; становлення етнолінгвістики як науки; розвиток української етнолінгвістики; своєрідність етнолінгвістичної культури, особливості проведення аналізу мовних одиниць з урахуванням національно-культурних цінностей у мові; інформацію про символи як одиниці мови, етнічний (національний) концепт і концептосферу мови; репрезентацію в мовних фактах стереотипів як соціокультурно маркованих

одиниць ментально- лінгвального комплексу; поняття про коди культури, їх класифікацію та способи репрезентації в українській мові.

Студенти **мають уміти** уміти орієнтуватися в колі проблем етнолінгвістики; розкривати базові поняття етнолінгвістики; розуміти сутність відбиття у мові національного характеру та менталітету; інтерпретувати етнічні явища в українській мові; осмислювати лексичний, фразеологічний і паремійний фонди української мови як важливі чинники формування народного світогляду; досліджувати мову в аспекті культури носіїв національної мови (зв'язок між етнолінгвістикою й фольклористикою, етнографією, етнолінгвістикою й лінгвокультурологією, етнолінгвістикою й етнопсихологією); виконувати етнолінгвістичний аналіз текстів.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, укладання бібліографій наукових праць і журнальних публікацій, конспектування, конференції, дискусії тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, контрольні роботи та ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання (Філологія)			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Іспит
15 балів	15 балів	30 балів	4 0 б алів

Заочна форма навчання (Філологія)			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Іспит
10 балів	20 балів	30 балів	4 0 б алів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика : [нариси]. – К. : Довіра, 2007. – 264с.
2. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія : [навч. посіб. для ВНЗ] / В.І. Кононенко. – К. : Вища школа, 2008. – 327 с.
3. Кононенко В.І. Українська етнолінгводидактика. – Івано-

Франківськ, 1995. – 57с.

4. Лозко Г. Українське народознавство. – К. : Зодіак, 1995. – 368с.

5. Маслова В. А. Лингвокультурология : [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / Валентина Авраамовна Маслова. – [3-е изд., испр.]. – М. : ИЦ «Академия», 2007. – 208 с.

6. Українська етнолінгвістика : навч. посіб. / Г. К. Барилова, К. Д. Глуховцева; МОНМС України, ДЗ "Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка". - Луганськ, 2011. - 227 с.

7. Шарманова Н. М. Етнолінгвістика : навчальний посібник для студентів факультету української філології / Н. М. Шарманова ; за ред. Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг : НПП АСТЕРІКС, 2015. – 192 с.

Мова викладання: українська.

ПП 14 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Опис (анотація): систематизувати та проаналізувати головні напрями світового мовознавства з огляду на сучасний парадигмальний простір гуманітарного знання. Представити як традиційні лінгвістичні дисципліни, категорійно-понятійний апарат яких є відносно усталеним, так і нові галузі, що отримали поширення протягом останніх десятиліть, як-от: лінгвометодологія, лінгвокультурологія, когнітивна лінгвістика, лінгвоконцептологія, прикладне мовознавство, теорія мовленнєвого впливу, політична лінгвістика, нейролінгвістичне програмування, міжкультурна комунікація, дискурсологія.

Тип: цикл професійної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 рік (2 семестр), 2 рік (3 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 26 год. лекційних, 14год. практичних занять;; заочна форма навчання - 14 год. аудиторних: 12 год. лекційних, 4 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Марчук Л.М.

Мета: ознайомити студентів із теоретичними питаннями сучасної української літературної мови; останніми досягненнями вітчизняного та зарубіжного мовознавства; здійснити аналіз ключових проблем, дискусійних питань, сприяти формуванню в майбутніх філологів науково-лінгвістичного мислення.

Завдання:

1. Теоретичні завдання: 1.1 Сформувати системне уявлення про сучасну українську літературну мову.

1.2 Сприяти засвоєнню теоретичних положень, актуальних питань мовознавства, морфології, синтаксису сучасної української літературної мови, історії мови.

1.3 Ознайомити з головною термінологією і актуальними проблемами сучасної лінгвістики.

1.4 Сприяти розширенню знань та формуванню вмій і навичок аналізу проблематики головних галузей мовознавства з огляду на сучасний парадигмальний простір гуманітарного знання.

2. Практичні завдання:

2.1 Поглибити і закріпити знання основних теоретичних положень, актуальних питань мовознавства, морфології та синтаксису. Навчити студентів правильно розуміти й аналізувати мовні явища.

2.2 Виробити навички сучасних підходів до аналізу мовних явищ.

2.3 Навчити студентів виконувати різного роду лінгвістичні задачі та розв'язувати проблемні ситуації, давати відповіді на евристичні питання, виконувати творчі завдання.

Результати навчання: знати:

- основні терміни та поняття курсу;
- етапи формування, становлення та розвитку науки;
- основні теоретичні положення, актуальні питання мовознавства, морфології та синтаксису сучасної української літературної мови;
- сучасних підходів до аналізу мовних явищ;
- принципи класифікації частин мови;
- категорії іменних частин мови;
- динамічні процеси в іменниковому відмінюванні;
- основні підходи до визначення статусу прийменника;
- роль головних членів у синтаксичній та семантичній структурі речення;
- роль другорядних поширювачів у семантичній, формальній та комунікативній організації речення;
- проблеми гіпотаксису та паратаксису сучасної української літературної мови;

вміти:

- визначати спільні та відмінні риси граматичних категорій іменних частин мови; характеризувати норми української літературної мови;
- аналізувати проблеми головних галузей мовознавства з огляду на сучасний парадигмальний простір гуманітарного знання;
- виконувати різного роду лінгвістичні задачі та розв'язувати проблемні ситуації, давати відповіді на евристичні питання, виконувати творчі завдання;
- добирати приклади слів, демонструючи теоретичні положення.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання рефератів, статей.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	3 алік
30 балів	20 балів	50 балів	1 00 б алів

Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	3 алік
10 балів	40 балів	50 балів	1 00 б алів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії: Монографія. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. – С. 69-112, 165-198.
2. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики / О.О. Селіванова. – К., 1999. – 186с.
3. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми: Підручник. — Полтава: Довкілля-К, 2008. — 712 с.

Мова викладання: українська.

ПП15   МОВНА ПРАГМАТИКА

Опис (анотація): навчальна дисципліна мовна прагматика вивчає феномени мовленнєвої діяльності в умовах комунікації як семіотичну складову мови. Кожний із феноменів має свою структуру і компоненти, які виявляються й уточнюються у процесі спілкування. Критерії і принципи мовної прагматики опираються на мовленнєву компетенцію мовців, як активних користувачів мовою, вони мають тісний зв'язок із проблемою розуміння / нерозуміння й адекватною інтерпретацією мовного контенту. Дисципліна закладає теоретичну основу лінгвістичних знань у сфері формування навиків комунікації, найадекватніших умов реалізації мовних контактів і передбачає засвоєння критеріїв і принципів аспекту теорії.

Тип: цикл професійної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього денна форма навчання (магістри 1,5 року, філологія): 120 год., з них: 40 год. аудиторних: 26 год. лекційних, 14год. практичних занять; 80 год. самостійна робота; заочна форма навчання (магістри, 1 рік) - всього 90 год., з них: 12 год. аудиторних:

8 год. лекційних, 4 год. практичних занять, 78 год. самостійна робота; заочна форма навчання (магістри, 1,5 року, філологія) - всього 120 год., з них: 14 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 4 год. практичних занять, 106 год. самостійна робота.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Козак Р.В.; старший викладач кафедри української мови Мозолюк О.М.

Мета курсу:

– ознайомити студентів з основними проблемами, сукупність яких дозволяє виділити мовну прагматику як певну галузь знань через подання основ теорії прагматики і висвітлення прикладного аспекту прагматичної взаємодії мовних одиниць;

– сформувати у студентів наукове уявлення щодо проблем взаємозв'язку мови і людини в умовах сучасного світу.

Основні завдання дисципліни:

– ознайомити студентів з історією виникнення і з сучасним станом мовної прагматики й основними напрямками зарубіжної та вітчизняної прагмалінгвістики;

– оволодіти понятійним апаратом і теоретичними положеннями прагмалінгвістики;

– розглянути прагматику з погляду взаємодії людини і мови;

– охарактеризувати зв'язок прагматики із семантикою і синтактикою;

– виявити знакову роль прагматики серед інших семіотичних відношень і концептів;

– розглянути функціональні аспекти прагматики в умовах комунікації;

– висвітлити зв'язок мовної прагматики з мовною компетенцією;

– обґрунтувати і подати методики прагматичного дослідження мови і її одиниць;

– засвоїти експериментальні методи і набути практичного досвіду прагмалінгвістичного аналізу мовлення;

– розвивати вміння оцінювати вибір мовленнєвих дій і мовленнєвої поведінки комунікантів відповідно до методики викладання української мови.

Результати навчання: студенти мають

знати: специфіку дослідження у межах прагмалінгвістики; понятійний апарат прагмалінгвістики; основні категорії прагмалінгвістики; методи і підходи до вивчення мовленнєвої поведінки у межах концепції прагмалінгвістики; лінгвістичні праці, у яких розкриті основні ідеї прагмалінгвістики; сучасні наукові парадигми в галузі філології і динаміку її розвитку, системи методологічних принципів і методичних прийомів лінгвістичних досліджень; основні прагмалінгвістичні концепції, їх авторів; основні поняття теорії мовної прагматики і термінологію; теоретичні засади і прийоми лінгвопрагматичного аналізу;

вміти: правильно використовувати прагмалінгвістичну термінологію; порівнювати і аналізувати погляди і методи представників різних

наапрямків прагмалінгвістики; проводити лінгвопрагматичний аналіз пропонованого тексту в межах теорії імпліцитності, теорії мовленнєвих актів, теорії пресупозиції, теорії ввічливості; використовувати експериментальні методики дослідження мовленнєвої поведінки комунікантів; порівнювати кількісні результати з індивідуальними якісними характеристиками людини;

опанувати: навички прагмалінгвістичного аналізу; основні тенденції розвитку прагмалінгвістики.

Методи викладання дисципліни: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, частково-пошуковий і дослідницький методи.

Методи оцінювання: поточне тестування, оцінка за навчальний проект, реферат, підсумковий письмовий тест, модульна контрольна робота і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
30 балів	20 балів	50 балів	100 балів

Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
20 балів	30 балів	50 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної генології. – К.: ВЦ “Академія”, 2006.
2. Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної прагматики. – К.: ВЦ “Академія”, 2011.
3. Бацевич Ф.С. Нариси з комунікативної лінгвістики. – Львів: ПАІС, 2003.
4. Бацевич Ф.С. Нариси з комунікативної прагматики: Монографія.– Львів: ПАІС, 2010.
5. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. – К.: ВЦ “Академія”, 2004.

6. Застровська С.О. Pragmalinguistic (Прагмалінгвістика) [Текст] : навч. посіб. / С.О.Застровська; О.А.Застровський, О.А.Зубач; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 202 с.

Мова викладання: українська.